

Poligrāfijas ražošanas tehniķa profesijas standarts

1. Vispārīgie jautājumi

1. Profesijas nosaukums – poligrāfijas ražošanas tehniķis.
2. Profesijas kods – 3119 19.

2. Nodarbinātības apraksts

1. Profesionālās kvalifikācijas līmenis – trešais profesionālās kvalifikācijas līmenis.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu kopsavilkums:
– poligrāfijas ražošanas tehniķis sagatavo darba uzdevumus iespieddarbu pirmsdrukai, drukai un apstrādei, pārziņa poligrāfijas ražošanas tehnoloģijas, iekārtas, instrumentus un mērierīces, organizē kvalitatīvu un efektīvu iespieddarbu ražošanu; strādā kvalificēta augstāka līmeņa speciālista vadībā.

Poligrāfijas ražošanas tehniķis strādā uzņēmumos, kas veic iespieddarbu ražošanu, var būt pašnodarbināta persona vai individuālais komersants.

3. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās profesionālās kompetences

1. Spēja izvēlēties atbilstošu tehnoloģisko risinājumu iespieddarbu ražošanai.

2. Spēja izstrādāt iespieddarba ražošanas specifiku un tehnoloģisko karti.

3. Spēja izgatavot iespieddarba tehnisko maketu un montāžas izklājumu, lietojot atbilstošas datorprogrammas.

4. Spēja izvēlēties darba procesā atbilstošas iespieddarbu ražošanas iekārtas, veikt nepieciešamos mērījumus ar atbilstošām mērierīcēm.

5. Spēja strādāt ar iespieddarbu ražošanas iekārtām, instrumentiem un mērierīcēm, nodrošinot produkcijas ražošanu.

6. Spēja izvērtēt poligrāfijas materiālu atbilstību tehnoloģiskajam procesam, aprēķināt un izvēlēties darba uzdevumam atbilstošas kvalitātes poligrāfijas materiālus nepieciešamajā izmērā, gramāžā un daudzumā.

7. Spēja sagatavot darba uzdevumu, plānot iespieddarba ražošanas tehnoloģisko secību, ievērojot spēkā esošos poligrāfijas standartus, noformēt darba procesam nepieciešamo tehnisko dokumentāciju.

8. Spēja veikt iespiedprodukcijas uzskaiti.

9. Spēja izvērtēt iespieddarba kvalitāti katrā ražošanas posmā, savas kompetences ietvaros uzņemties atbildību par darba rezultātiem un sagatavot priekšlikumus iespieddarbu ražošanas kvalitātes uzlabošanai un ražošanas zudumu samazināšanai.

10. Spēja strādāt komandā un individuāli, ievērot vispārējās un profesionālās ētikas pamatprincipus un darba tiesisko attiecību normas.

11. Spēja sekot līdzi informācijai par jaunumiem iespieddarbu ražošanas iekārtu, tehnoloģiju, materiālu, instrumentu un mērierīču jomā.

12. Spēja izmantot iegūtās zināšanas un prasmes, kā arī pastāvīgi pilnveidot profesionālo kvalifikāciju.

13. Spēja pārzināt valsts valodu un divas svešvalodas.

14. Spēja lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā un divās svešvalodās.

15. Spēja ievērot darba un vides aizsardzības normatīvo aktu prasības, elektrodrošības un ugunsdrošības noteikumus.

16. Spēja nepieciešamības gadījumā sniegt pirmo palīdzību.

17. Spēja piedalīties iespieddarbu ražošanas projektu izstrādē, vadīšanā un uzraudzīšanā.

4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās prasmes

1. Izvēlēties iespieddarba ražošanai atbilstošāko tehnoloģisko risinājumu.

2. Izstrādāt iespieddarba ražošanas specifikāciju un tehnoloģisko karti.

3. Izveidot iespieddarba tehnisko maketu un montāžas izklājumu.
4. Lietot darba procesā biroja un izdevējdarbības datorprogrammas.
5. Izvēlēties darba procesam atbilstošas poligrāfijas ražošanas iekārtas.
6. Mērīt un dokumentēt poligrāfijas ražošanas iekārtu tehnoloģiskos parametrus.
7. Sagatavot darba uzdevumu un tehnisko dokumentāciju.
8. Izvēlēties iespieddarba ražošanas tehnoloģiskajam procesam atbilstošus materiālus un aprēķināt to daudzumu.
9. Ievērot iespieddarba ražošanas procesa tehnoloģisko secību.
10. Izvērtēt iespieddarba kvalitāti un atbilstību tehniskajai dokumentācijai visos ražošanas posmos.
11. Uzskaitīt saražoto iespiedprodukciju.
12. Piedalīties iespieddarba projekta izstrādē un īstenošanā, izteikt priekšlikumus par tā īstenošanu.
13. Ievērot normatīvo aktu, standartu un tehniskās dokumentācijas prasības par iespieddarbu ražošanu.
14. Ievērot poligrāfijas ražošanas iekārtu, instrumentu un mērinstrumentu lietošanas instrukcijas.
15. Ievērot darba un vides aizsardzības normatīvo aktu prasības.
16. Ievērot darba drošības un veselības aizsardzības prasības, ugunsdrošības un elektrodrošības noteikumus.
17. Pilnveidot profesionālo kvalifikāciju.
18. Pārvaldīt valsts valodu.
19. Pārvaldīt divas svešvalodas profesionālās saziņas līmenī.
20. Lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā un divās svešvalodās.
21. Sadarboties ar kolēģiem un saistīto profesiju speciālistiem.

22. Ievērot vispārējās un profesionālās ētikas pamatprincipus.

23. Ievērot darba tiesisko attiecību normas.

24. Nepieciešamības gadījumā sniegt pirmo palīdzību.

5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas

1. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas priekšstata līmenī:

1.1. papīra, apdrukājamo materiālu, krāsu un citu poligrāfijas materiālu sastāvs un izgatavošana;

1.2. elektrotehnikas, elektronikas un automātikas pamati;

1.3. nozares attīstības tendences;

1.4. iespiešindustrijas vēsture un attīstība;

1.5. izdevējdarbības pamati;

1.6. veselības mācības pamati;

1.7. ergonomikas principi.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas izpratnes līmenī:

2.1. iespiešdarbu veidi;

2.2. pirmsdrukas iekārtas, tehnoloģijas un darbības principi;

2.3. iespiešanas iekārtas, tehnoloģijas un darbības pamatprincipi;

2.4. sējumu veidi;

2.5. iespiešdarbu apstrādes iekārtas un darbības pamatprincipi;

2.6. krāsu teorija;

2.7. krāsu iedalījums, rastra veidi, rastra leņķi un rastra liniatūra;

2.8. iespiešformu veidi un izgatavošanas tehnoloģijas;

2.9. filmu veidi, lietošana un kvalitātes kontrole;

2.10. poligrāfijas pamatmateriālu veidi, īpašības un lietojums;

2.11. poligrāfijas palīgmateriālu veidi, īpašības un lietojums;

2.12. iespiešdarbu kvalitātes izvērtēšanas parametri;

2.13. tehniskās grafikas pamati;

2.14. maketēšanas pamati, drukas failu sagatavošana;

2.15. informācijas iegūšanas paņēmieni;

2.16. tehnoloģiskā procesa dokumentu noformēšanas pamatprincipi;

2.17. ražošanas procesu plānošana un uzņēmuma darba organizācija;

2.18. saskarsmes psiholoģija;

2.19. tirgzinības un projekta vadības pamati;

2.20. profesionālie termini valsts valodā un divās svešvalodās.

3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas lietošanas līmenī:

- 3.1. iespieddarbu ražošanas tehnoloģisko procesu secība;
- 3.2. iespieDMAŠĪNU veidi, komplektācija un formāti;
- 3.3. iespieddarbu apstrādes iekārtu veidi, komplektācija un formāti;
- 3.4. iespieDformu izgatavošanas veidi un kvalitātes kontrole;
- 3.5. iespiešanas procesam nepieciešamie ūdens parametri;
- 3.6. poligrāfijas materiālu savstarpējā saderība;
- 3.7. poligrāfijas materiālu uzglabāšana un aklimatizācija;
- 3.8. iespieDkrāsu veidi, lietojums poligrāfijas produkcijas ražošanas procesos;
- 3.9. montāžas izklājuma sagatavošana;
- 3.10. metroloģijas, standartizācijas un ražošanas kvalitātes vadības pamati;
- 3.11. iespieddarbu kvalitātes kontroles metodes un mērierīces;
- 3.12. sējuma materiālu platības, kartona un papīra formātu aprēķināšana;
- 3.13. valsts valoda;
- 3.14. divas svešvalodas profesionālās saziņas līmenī;
- 3.15. darba aizsardzības prasības;
- 3.16. vides aizsardzības prasības;
- 3.17. ugunsdrošības un elektrodrošības noteikumi;
- 3.18. vispārējās un profesionālās ētikas pamatprincipi;
- 3.19. darba tiesiskās attiecības;
- 3.20. komercdarbības pamati;
- 3.21. pirmā palīdzība.

Pienākumi un uzdevumi

Pienākumi	Uzdevumi
1. Iespieddarba ražošanas tehnoloģiskā procesa sagatavošana.	1.1. iepazīties, apkopot informāciju un izvērtēt iespieddarba ražošanas iespējas; 1.2. izvēlēties poligrāfijas ražošanas tehnoloģiskos procesus un to secību; 1.3. izstrādāt poligrāfijas produkta ražošanas tehnoloģisko karti un specifikāciju; 1.4. izgatavot iespieddarba tehnisko maketu un montāžas izklājumu; 1.5. izvēlēties poligrāfijas ražošanas iekārtas.
2. Materiālu aprēķināšana un sagatavošana iespieddarba ražošanai.	2.1. noteikt un izvēlēties materiālus iespieddarba ražošanai; 2.2. aprēķināt nepieciešamo poligrāfijas materiālu daudzumu iespieddarba ražošanai; 2.3. organizēt nepieciešamā izmēra, īpatsvara un daudzuma materiālu sagatavošanu iespieddarba ražošanai; 2.4. sagatavot un iesniegt informāciju par nepieciešamo materiālu daudzumu; 2.5. sakomplektēt iespieddarba pasūtījumu.
3. Iespieddarba ražošanas tehnoloģiskā procesa uzsākšana.	3.1. noformēt darba uzdevumu un tehnisko dokumentāciju poligrāfijas ražošanas procesam; 3.2. mērīt un dokumentēt poligrāfijas ražošanas iekārtu tehnoloģiskos parametrus; 3.2. noteikt poligrāfijas ražošanas iekārtu tehnoloģiskos parametru atbilstību ražošanas procesa uzsākšanai; 3.4. pārbaudīt poligrāfijas materiālu kvantitāti, kvalitāti un atbilstību iespieddarba ražošanai.
4. Piedalīšanās iespieddarba ražošanas tehnoloģiskā procesa nodrošināšanā.	4.1. ievērot poligrāfijas ražošanas procesā noteiktās tehnoloģiskās prasības, standartus un instrukcijas; 4.2. ievērot iespieddarba ražošanas tehnoloģisko secību. 4.3. izvērtēt veikto poligrāfijas ražošanas procesa operāciju un iespieddarba kvalitāti katrā no ražošanas posmiem; 4.4. uzskaitīt izgatavoto iespiedprodukciju; 4.5. sadarboties ar saistīto profesiju pārstāvjiem.

5. Profesionālās kvalifikācijas pilnveidošana.	5.1. iepazīties ar jaunākajām ražošanas tehnoloģijām un materiāliem poligrāfijas nozarē; 5.2. iepazīties ar jaunākajām ražošanas iekārtām, instrumentiem un mērierīcēm poligrāfijas nozarē; 5.3. pilnveidot profesionālo pienākumu veikšanai nepieciešamās zināšanas un prasmes.
6. Darba un vides aizsardzības prasību ievērošana.	6.1. pārliecināties par poligrāfijas ražošanas iekārtu un instrumentu atbilstību lietošanas prasībām; 6.2. ievērot darba vietai, iekārtām un instrumentiem noteiktās lietošanas prasības; 6.3. ievērot elektrodrošības un ugunsdrošības noteikumus; 6.4. ievērot darba un vides aizsardzības prasības; 6.5. lietot veselībai un videi drošus darba paņēmienus.

Poligrāfijas ražošanas tehniķa profesijas standarta izstrādes darba grupa:

Svetlana Gumennaja – eksperte, SIA "PNB Print", galvenā tehnoloģe;
 Kristīne Kalniņa – eksperte, SIA "McĀbols", tehnoloģe;
 Agris Kirsons – eksperts, SIA "Apgāds Mantojums", tipogrāfijas vadītājs;
 Boriss Pjatkins – eksperts, SIA "PNB Print", ražošanas direktors;
 Marta Rauska – eksperte, AS "VG Kvadra Pak", pasūtījumu administratore;
 Jautrīte Ašurova – moderatore, SIA "MBR" mācību centrs, pasniedzēja;
 Diāna Venera – moderatore, Izglītības kvalitātes valsts dienests, pārvaldes vecākā referente.

Poligrāfijas ražošanas tehniķa profesijas standarta eksperti:

Artis Ērglis – Latvijas Poligrāfijas uzņēmumu asociācija, Izglītības darba grupas vadītājs;
 Dace Pugača – Latvijas Grāmatizdevēju asociācija, izpilddirektore.